

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozhodl samosoudkyní
JUDr. Martinou Radkovou ve věci

žalobce: **W. L.**, st. příslušnost: Tuniská republika
zastoupený advokátem Mgr. Vratislavem Polkou
sídlem Vinohradská 22, 120 00 Praha 2

proti
žalovanému: **Ministerstvo zahraničních věcí České republiky**
sídlem Loretské nám. 101/5, 118 00 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 2. 2022, č. j. X, ve věci nového posouzení
důvodů neudělení krátkodobého víza

takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává**.
- III. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalovaný napadeným rozhodnutím nově posoudil důvody neudělení víza podle § 180e odst. 6 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění účinném ke dni vydání tohoto rozhodnutí (dále jen „zákon o pobytu cizinců“ nebo „ZPC“) a shledal rozhodnutí Velvyslanectví České republiky v Tunisu (dále jen „velvyslanectví“) o neudělení krátkodobého víza v souladu s § 20 odst. 5 písm. e) a f) ZPC.
2. Žalovaný posuzoval věc podle nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex), směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. 4. 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států (dále jen „směrnice 2004/38/ES“),

Shodu s prvopisem potvrzuje Bc. A. V.

kteřá umožňuje omezit tato práva z důvodu zneužití práv nebo podvodu, např. z důvodu účelového sňatku. Žalovaný dále postupoval podle doporučení Komise k lepší transpozici a aplikaci směrnice 2004/38/ES [Sdělení Evropské komise Evropskému parlamentu a Radě ze dne 2. 7. 2009 č. COM (2009) 313 final a 604 final, dále jen „Sdělení komise“], jehož přílohou je Příručka pro řešení otázky údajných účelových sňatků mezi občany EU a státními příslušníky třetích zemí v kontextu práva EU o volném pohybu občanů EU (dále jen „Příručka pro účelové sňatky“).

3. Žalovaný odůvodnil své rozhodnutí tak, že se jednalo o účelový sňatek. Nelze konstatovat, že by žalobce bez problémů získal právo pobytu sám. Žalobce získal v roce 1999 německé schengenské vízum, které zneužil a až do roku 2018 pobýval v Evropské unii (dále „EU“) částečně nelegálně. Schengenské vízum je vízum návratové. Jelikož žalobce v EU pobýval téměř dalších 20 let a mimo jiné žádal i o azyl, nelze přisvědčit tomu, že by získal právo pobytu sám. Jde o jedno z pozitivních kritérií, které poukazují na to, že zneužití práva EU je pravděpodobné. Žalobce v minulé žádosti uvedl, že jel do EU lodí, ale v nynějším pohovoru upřesnil, že jel lodí normálně a nikoliv nelegálně. Žalobce přicestoval na německé vízum, které mu bylo uděleno na jeden vstup, a to od 23. 8. 1999 do 18. 9. 1999. Od té doby až do roku 2006 pobýval v EU nelegálně. Žalobce následně doložil platné pobytové oprávnění v období 2006 až 2008, 2008 až 2010 a 2011 až 2013. Poté žalobce pobýval v EU opět nelegálně až do roku 2015, kdy požádal v Německu o azyl. O tom, že žalobce pobýval v EU nelegálně, jeho manželka neví. Podle žalobce byla důvodem o azyl skutečnost, že jeho dlouholetá tuniská přítelkyně „dělala problémy“. Žalobce jako azylant v Německu pobíral 325 eur měsíčně a k tomu ještě nelegálně pracoval. Žalobce správně uvedl, že jako azylant pracovat nemůže. Nicméně v pohovoru následně uvedl, že zaměstnaný byl. Podle jeho slov byla jeho žádost o azyl v Německu „nerozhodnuta“. Žalobce využil v červenci 2018 placené repatriace a obdržel 784,99 eur od International Organization for Migration a odcestoval do Tuniska. Žalobce odcestoval do Tuniska, protože nemohl uzavřít sňatek s občankou České republiky, i když upozornil na to, že se do Tuniska vrátil dobrovolně.
4. Následně žalobce žádal dvakrát o schengenské vízum z titulu rodinného příslušníka občana EU, a to neúspěšně. Žádost byla zamítnuta na základě negativního stanoviska Ředitelství služby cizinecké policie, které je pro zastupitelské úřady a žalovaného závazné. Ředitelství služby cizinecké policie dalo zamítavé stanovisko, protože žalobce je považován za hrozbu pro veřejný pořádek, vnitřní bezpečnost, veřejné zdraví ve smyslu čl. 2 bodu 19 schengenského hraničního kodexu nebo pro mezinárodní vztahy kteréhokoliv z členských států, zejména pokud je na něj ve vnitrostátních databázích členských států veden záznam pro účely odepření vstupu ze stejných důvodů [čl. 32 odst. 1 písm. a) bod vi) vízového kodexu]. Důvodem bylo pravděpodobně to, že žalobce byl v Itálii dvakrát odsouzen za trestnou činnost a že v EU dlouhodobě pobýval nelegálně. Na dotaz velvyslanectví, zda může doložit výpis z trestního rejstříku, žalobce uvedl, že neví jak a poté doložil e-mail, že výpis z trestního rejstříku doložit nelze. Žalobce předložil potvrzení od paní E. W. S, o jehož pravosti mělo velvyslanectví pochybnosti. Z tohoto potvrzení vyplývá, že žalobce byl odsouzen k trestu odnětí svobody na jeden rok a podruhé šest měsíců. V potvrzení je nicméně uvedeno, že toto nastalo již dávno a nelze tedy dovozovat hrozbu žalobce pro veřejnost. Žalovaný přisvědčil tvrzení velvyslanectví, že jednání žalobce tak naplnilo zamítací důvod podle § 20 odst. 5 písm. f) ZPC.
5. Socioekonomické situace žalobce není dobrá, protože žalobce v Tunisku od roku 1999 až do roku 2018 nepobýval, je nezaměstnaný a pokud sežene práci, vydělá asi okolo 400 až 500

tuniských dinárů (asi 4 000 Kč). Socioekonomická situace jeho manželky též není dobrá. Manželka je zadlužená, nicméně žalobci do Tuniska posílá peníze. Žalobce tak nemá žádné socioekonomické zázemí v Tunisku a z jeho předešlého jednání vyplývá úmysl zde nežít. Tyto skutečnosti nedovolují žalovanému uvěřit, že žalobce není ekonomický migrant.

6. Nelze konstatovat, že by byl pár před sňatkem v dlouhodobém vztahu. Pár se dle jejich výpovědí seznámil v říjnu 2016 přes seznamku Badoo v době, kdy žalobce čekal na výsledek azylového řízení. Manželka podle jejich výpovědí navštívila žalobce v lednu 2017 v Lipsku na sedm dní, následně v roce 2017 ještě třikrát, v celkové délce pěti týdnů. Poslední návštěva na území EU proběhla údajně v květnu 2018. Tyto návštěvy nebyly doloženy. Poté žalobce v červenci 2018 využil placenou repatriaci do Tuniska. Po návratu žalobce do Tuniska ho manželka navštívila dvakrát, a to ihned v srpnu 2018, kdy manželé uzavřeli sňatek. Poslední návštěva proběhla v listopadu 2019. Manželé se tak přes dva roky neviděli.
7. Manželé nemají úmysl sdílet společnou domácnost, jelikož tak do dnešního dne neučinili. Manželé společnou domácnost nevedli, ani když se žalobce nacházel na území EU, ani po uzavření manželství. Vztah žalobce s manželkou před uzavřením sňatku netrval dlouhou dobu. O účelovosti manželství vypovídá dlouhodobost vztahu před sňatkem a po sňatku. Od uzavření sňatku spolu manželé strávili pouhých šest týdnů.
8. Žalobce s manželkou neuzavřel žádný dlouhodobý právní či finanční závazek za celou dobu trvání vztahu. Nelze tedy vyloučit, že sňatek i z tohoto hlediska nebyl uzavřen účelově.
9. *Prima facie* nelze konstatovat, že manželství nebylo uzavřeno účelově, a proto se žalovaný v napadeném rozhodnutí následně zabýval poznatky získanými během šetření a souborem indikativních kritérií, které poukazují na to, že existuje možný úmysl zneužití práv přiznaných směrnicí výlučně za účelem obejít vnitrostátní právní předpisy upravující přistěhovalectví, tj. skutečnostmi, které hovoří pro závěr, že manželství žalobce bylo uzavřeno účelově.
10. Manželé se neshodují na důležitých osobních informacích. Žalovaný a velvyslanectví vycházely i z pohovoru k minulým žádostem. Manželka žalobce neví, že její manžel pobýval v EU nelegálně, nicméně ví, že žalobce v Německu žádal o azyl a že v EU pobývá od roku 1999. Manželka poskytuje žalobci asi 1 200 Kč jednou za 2-3 měsíce, jak oba shodně uvedli. Žalobce však poté uvedl, že do ČR poveze okolo 600 eur. Navíc jeho manželka platí nájem ve výši 8 000 Kč (bez poplatků za služby) a přitom vydělává pouze 10-11 000 Kč měsíčně. Není tedy jasné, proč manželka žalobci peníze posílá. Manželka žalobce uvedla, že to bude ona, kdo bude financovat chod domácnosti, než si žalobce najde práci. Svatba proběhla měsíc poté, co žalobce odcestoval do Tuniska. Na svatbě nebyl kromě nejmladšího syna manželky žalobce z ČR nikdo přítomen. Manželka žalobce obřadu nerozuměla a je s podivem, že jim bylo umožněno sňatek uzavřít. Manželka žalobce dále neví, že při uzavírání sňatku manželé uzavřeli manželskou smlouvu o odděleném jmění. Při pohovoru uvedla, že jí překládal manžel a tlumočníka neměli. Žalobce uvedl, že překládal „Paní chceš ano nebo ne?“. Je otázkou, zda manželka žalobce mohla učinit určitý a srozumitelný projev vůle, když obřadu nerozuměla.
11. Mezi manžely existuje jazyková bariéra. Manželka žalobce v pohovoru 26. 11. 2021 řekla, že žalobce umí lámaně česky a přiznala, že ze začátku spolu komunikovali přes překladač. Předložená komunikace jazykovou bariéru potvrdila. Mezi manžely existuje nepřekonaná bariéra, která nedovoluje naplňovat podstatu manželského vztahu. Manželka žalobce uvedla, že její devítiletý syn (manželka žadatele má čtyři děti ve věku 26, 29, 17 a 9 let), říká žalobci

„tati“, nicméně žalobce neovládá společný jazyk se synem manželky a viděl ho pětkrát, z toho naposledy v roce 2018 v Tunisku.

12. Ve prospěch manželů hovoří i to, že žalobce věděl o vysokém tlaku své manželky. Žalobce zná vzdělání, zaměstnání a bydlení manželky. Manželka žalobce má povědomí o jeho pobytové historii. Manželé podle pohovorů o sobě povědomí mají, nicméně výše zmíněné rozpory a skutečnosti vedly žalovaného k závěru, že manželství bylo uzavřeno účelově. Při hodnocení otázky účelovosti manželství může dojít ke změně při hodnocení získaných poznatků a správní orgán může později dospět k závěru, že se o účelově uzavřené manželství nejedná. Avšak v případě žalobce veškerá indikativní kritéria vedla k závěru, že manželství účelové je. Žalobce se s manželkou seznámil přes sociální síť, stále nemají společný jazyk, který je základním předpokladem jakékoliv komunikace; pobytová historie žalobce v EU, neexistence socioekonomického zázemí v Tunisku a poslední návštěva manželů v listopadu 2019 vedla k zamítavému stanovisku žalovaného. Manželství nenaplnuje základní požadavky, kterými jsou především vzájemná komunikace a vzájemný kontakt.
13. Velvyslanectví v **rozhodnutí o zamítnutí žádosti o udělení víza** rodinnému příslušníku občana EU popsalo, že po svatbě navštívila manželka žalobce v listopadu 2019. Svatba proběhla 4. 8. 2018. Žalobce a jeho manželka potvrdili, že spolu komunikují česky pomocí překladáče, anglicky a ani jiným dalším jazykem spolu nehovoří. Předložená komunikace potvrzuje užívání překladáče. Komplikovanější věty často nedávají smysl. Žalobce uvedl, že nevlastní žádný majetek a nemá dluhy. V úředním dokumentu pro svatbu je uvedeno, že žalobce je kadeřník, nicméně v minulosti se živil jako zedník nebo v pohostinství v Itálii. Momentálně pracuje spíše nárazově a stálou práci nemá. Žalobce zdůrazňuje, že nemá žádné výdaje, bydlí v bytě rodičů. Manželka žalobce je v insolenci. Oba potvrzují, že manželka poskytla žalobci menší sumy, asi 1 200 Kč. Liší se v informaci, jak často. Žalobce uvádí jednou, manželka žalobce uvádí, že mu je posílá jednou za 2-3 měsíce. Zároveň ale uvádí, že to mělo být na letenku, kterou jí měla uhradit v listopadu 2019 žalobcova rodina. Žalobce předložil potvrzení tuniského konzulátu v Janově, že měl oprávnění pobývat v Itálii v letech 2006-2008, 2008-2010 a 2011-2013. V předložených zneplatněných cestovních pasech je patrné pouze razítko z Janova z roku 2008, ostatní razítka jsou v arabštině. Je zde také vízový štítek vydaný německým konzulátem v Tunisu pro jednorázovou návštěvu v termínu 23. 8. 1999 až 18. 9. 1999, vízum však zůstalo pravděpodobně nevyužito (nedohledáno razítko v pasu). Žalobce uvedl, že v roce 2015 požádal v Německu o azyl, že měl tuniskou přítelkyni, se kterou chtěl být. Na další dotaz ohledně vztahu a důvodů pro azyl odpovídá nelogicky a kuse (nebyl jsem s ní v dobrém vztahu, neměl jsem práci). Pak vysvětluje, že tři roky pobíral jako azylant 325 eur měsíčně a že měl dobrou práci. Žalobce měl dle doloženého e-mailu od zástupce International Organization for Migration odletět 9. 7. 2018, svatba se konala 4. 8. 2018. Velvyslanectví požádalo žalobce o předložení výpisu z registru trestů Itálie a Německa. Žalobce nevěděl, jak je získat, tak mu velvyslanectví poradilo, aby se obrátil na velvyslanectví Itálie a Německa v Tunisku. Žalobce následně předložil pouze potvrzení o nemožnosti doručení e-mailu s tím, že není možné poznat ani e-mailovou adresu, kam byl dotaz na vystavení výpisu z registru trestů adresován. Součástí spisu je také francouzský překlad faxové zprávy údajné italské právničky z roku 2019 adresovaný velvyslanectví ČR v Tunisu, podle kterého po dobu pobytu žalobce v Itálii byl tento dvakrát odsouzen „k odnětí svobody“. Údajná právnička, aniž by určila důvod uvěznění žalobce, konstatuje, že to už ale bylo dávno a ke konci textu potvrzuje české ambasádě sociální neškodnost jejího klienta. Velvyslanectví mělo velké pochybnosti o tom, že text je opravdu od právníka. Forma, formulace ani obsah tomu nenasvědčují. Text je

psaný italsko-anglicky. Žalobce ho pak opatřil „oficiálním“ překladem do francouzštiny. Velvyslanectví pochybuje také o pravosti kulatého razítka na překladu, neboť použité obraty nepotvrzují příliš vysokou odbornost překladatele. Velvyslanectví nevidělo aktuální zájem žadatele na reálném uplatnění na českém trhu práce. Žalobce nemá žádný plán. Podle velvyslanectví je jeho plánem únik z negativní socioekonomické situace v Tunisku a odchod do EU.

14. **Žalobce v žalobě** popíral uzavření účelového manželství. Napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné. Správní orgány nezjistily dostatečně skutkový stav. Žalobce neměl možnost seznámit se s podklady rozhodnutí a vyjádřit se k nim. Vadou řízení bylo, že rozhodnutí nebylo vydáno v zákonné lhůtě 14 dnů ode dne podání žádosti. Rozhodnutí je v rozporu s právním názorem Veřejného ochránce práv ve věci č. j. X. Manželka jezdila za žalobcem do Německa v době, kdy probíhalo azylové řízení, a jezdila za ním i do Tuniska, kde se vzali. V době pandemie covid-19 se navštěvovat nemohli. Rozhodnutí nepřiměřeně zasáhlo do soukromého a rodinného života žalobce a jeho manželky. Správní orgány neunesly důkazní břemeno a neprokázaly, že manželství bylo uzavřeno účelově a že žalobce představuje skutečnou, aktuální a dostatečně vážnou hrozbu pro veřejný pořádek, veřejnou bezpečnost nebo veřejné zdraví. Podvodné jednání bylo jako samostatný důvod pro neudělení víza doplněno do ZPC od 15. 8. 2017 zákonem č. 220/2017 Sb. Důvodová zpráva k tomuto ustanovení uvádí, že důvod zamítnutí má původ v čl. 35 směrnice a odkazuje na sdělení komise, podle kterého podvodem je úmyslné uvedení v omyl nebo jiná forma klamavého jednání, kterých se dotýčná osoba dopustí za účelem získání práva volného pohybu a pobytu podle směrnice. V kontextu směrnice podvod pravděpodobně omezen na padělání dokladů nebo nepravdivé doložení hmotněprávních skutečností týkající se podmínek, které jsou spojeny s právem pobytu. O takovou situaci u žalobce nešlo a nelze na něj aplikovat § 20 odst. 5 písm. f) ZPC. Napadené rozhodnutí je v rozporu s čl. 10 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (pozn. soudu: právo na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého a rodinného života) a čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (pozn. soudu: právo na respektování soukromého a rodinného života).
15. **Žalovaný ve vyjádření k žalobě** odkázal na napadené rozhodnutí s tím, že je přezkoumatelné, je řádně právně i věcně odůvodněno, je srozumitelné a obsahuje důvody rozhodnutí. Rozhodnutí je možné přezkoumat a je možné v něm zjistit jeho obsah a důvody, pro které bylo vydáno. Skutkový stav byl zjištěn v souladu § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). Správní orgány vzaly v potaz všechny důkazy předložené žalobcem a jeho manželkou, provedly s nimi paralelní pohovory, poté zkoumaly jednotlivé důkazy individuálně i ve vzájemné souvislosti. Napadené rozhodnutí obsahuje logicky uspořádané úvahy a závěry, které mají oporu ve vizovém spise. Pokud manželé nikdy nevedli společnou domácnost, nemohlo být zasaženo do jejich práva na společný soukromý rodinný život, jak uvedl Nejvyšší správní soud (dále jen „NSS“) ve svých rozsudcích č. j. 9 Azs 410/2017-96, bod 34, a č. j. 7 Azs 326/2017-21, bod 33.
16. K námitce nedodržení zákonné lhůty pro rozhodnutí žalovaný zdůraznil, že zastupitelský úřad ČR v zahraničí může prodloužit lhůtu pro rozhodnutí o žádosti o krátkodobé vízum rodinného příslušníka občana EU v délce 14 dnů podle § 169t ZPC na celkových 45 dnů. Žalovaný měl podle § 180e odst. 9 ZPC lhůtu pro rozhodnutí 60 dnů. Závěry šetření veřejného ochránce práv nejsou závazné, mají pouze doporučující charakter, jak uvedl například Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích v rozsudku č. j. 52 A 53/2020-70 s odkazem na § 1 odst. 9 a 11 zákona č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv.

Cizinec – rodinný příslušník občana EU má sice na udělení víza rodinnému příslušníku nárok, avšak je-li prokázán alespoň jeden ze zamítacích důvodů v § 20 odst. 5 ZPC, žadateli vízum uděleno nebude. Tomuto závěru přisvědčil i rozsudek Soudního dvora EU (velkého senátu) ve věci C-127/08 v bodě 74 a 75. Z obsahu žaloby je zjevné, že žalobce si je vědom toho, že část druhá a třetí správního řádu se na vízové řízení nepoužije (§ 168 ZPC). Tuto právní úpravu kontinuálně akceptuje rozhodovací praxe soudů, například rozsudek NSS č. j. 8 As 40/2013-31, bod 25.

17. K námitce ohledně podvodu a účelového jednání žalobce s cílem získat pobytové oprávnění žalovaný uvedl, že se nejedná o spekulace, jak namítá žalobce, ale o podložená tvrzení správních orgánů. Sám žalobce v žalobě uvedl, že podvodem se v kontextu směrnice rozumí padělání dokladů nebo nepravdivé doložení hmotněprávních skutečností. Právě pod nepravdivé hmotněprávní skutečnosti lze podřadit jednání žalobce, který správním orgánům předložil potvrzení od paní E. W. S., o jehož pravosti panují pochybnosti. Z tohoto potvrzení vyplývá, že žalobce byl odsouzen k trestu jednoho roku odnětí svobody a podruhé k půlročnímu odnětí svobody, že toto nastalo již dávno a nelze dovozovat hrozbu žalobce pro veřejnost. Právě pochybnosti o pravosti této listiny vedly k zamítnutí předmětné žádosti žalobce rovněž z důvodu § 20 odst. 5 písm. f) ZPC. Pro zamítnutí žádosti o krátkodobé vízum rodinného příslušníka postačuje naplnění pouze jednoho ze zákonem stanovených zamítacích důvodů. I pokud by tedy zamítací důvod zakotvený v § 20 odst. 5 písm. f) ZPC nebyl soudem shledán relevantní, přetrvá důvod podle § 20 odst. 5 písm. e) ZPC, tedy účelové obcházení předmětného zákona.
18. K námitce o nemožnosti cestování v době pandemie covid-19 žalovaný uvedl, že cestování bylo ztíženo, nicméně nebylo nijak znemožněno, respektive cestování do Tuniska bylo omezeno pouze po určitou omezenou dobu. Konkrétně v průběhu letních prázdnin 2020 bylo cestování do Tuniska bez omezení a v létě 2021 nebylo možné do Tuniska cestovat pouze v rozmezí od července do poloviny srpna. V ostatních měsících cestování do Tuniska omezeno nebylo a současně bylo možné cestovat do dalších zemí světa.
19. K námitce, že žalovaný měl rozhodnout v souladu s principem *in dubio pro libertate*, žalovaný uzavřel, že účelovost z povahy věci není možné prokázat najisto. Shodně se vyjádřil Krajský soud v Praze v rozsudku sp. zn. 44 A 65/2019, který uvedl, že „účelovost tvrzení v konkrétním případě může vyplývat z určitého souhrnu skutkových okolností, které při použití pravidel logiky a pravděpodobnosti nasvědčují tomu, že se věci patrně mají jinak, než jak se navenek jeví“.
20. K námitkám žalobce, že rozpory vyplývající z pohovoru se žalobcem a jeho manželkou nejsou tak závažné, žalovaný upozornil, že nelze hodnotit jednotlivé důvody izolovaně, ale je třeba na ně pohlížet komplexně, tedy jak jednotlivě, tak v jejich vzájemném souhrnu. Zjištěné rozpory mezi manžely, jak jsou uvedeny v napadeném rozhodnutí, v jejich vzájemném souhrnu přesvědčivě prokazují vzájemnou neznalost manželů a nasvědčují účelovosti jejich manželství.
21. **Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci přezkoumal** napadené rozhodnutí podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále „s. ř. s.“), v mezích žalobních bodů a při přezkoumání rozhodnutí soud vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.).
22. Soud provedl při jednání dne 24. 8. 2023 důkaz kopií dodatku č. 1 k nájemní smlouvě ze dne 14. 9. 2021, dokladem o zajištění ubytování ze dne 14. 9. 2021, usnesením zdejšího soudu ze

dne 20. 8. 2020 o schválení oddlužení a usnesení zdejšího soudu ze dne 23. 6. 2023 o zrušení oddlužení, obojí sp. zn. X, dostupné na <https://isir.justice.cz>.

23. Žalovaný **při jednání soudu** zdůraznil, že žalobce žádal o vízum v roce 2019 a 2020 a v obou případech mu bylo zamítnuto z důvodu R3 podle § 20 odst. 5 písm. c) ZPC po negativním stanovisku, protože žalobce pobýval v EU nelegálně – v Itálii a Německu. Žalobce zneužil vízum do Německa z roku 1999 na 90 dnů a legálně zde pobýval pouze v letech 2006-2008, 2008-2010 a 2011-2013 a ve zbylém čase a do roku 2015 zde pobýval nelegálně až do podání žádosti o azyl, který mu nebyl udělen. Žalobce odcestoval z Německa v roce 2018 v rámci repatriace, protože v rámci nelegálního pobytu nemohl uzavřít sňatek. Žalobce cíleně hledal manželku z cizího kulturního prostředí na seznamce a jedná se o tzv. marriage by deception, jak je popsáno i v rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočce v Pardubicích č. j. 52 A 53/2020-70, bod 16. K dotazu soudu zástupkyně žalovaného uvádí, že nemá důkaz o tom, že by žalobce hledal pouze ženu z Česka. Žalobce se s manželkou setkal jen sedmkrát a prvních pět návštěv nedoložil. Manželé se neviděli pět let. Nemají společný jazyk, domácnost a neshodují se v důležitých věcech. Manželka například nevěděla, že žalobce pobýval v EU nelegálně. Socioekonomická situace obou manželů je slabá, jak osvědčilo dnešní dokazování. Na situaci dopadá rozsudek Městského soudu v Praze č. j. 14 A 44/2021-29, bod 46. Žalobce s manželkou podle pohovoru neřešili situaci, kdy by s nimi měl žít ve společné domácnosti i nezletilý syn žalobkyně. Zástupkyně žalované nesouhlasila s tím, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné, protože žalobce rozsáhle na rozhodnutí reagoval (srov. rozsudek Krajského soudu v Brně č. j. 29 A 108/2019-122, bod 31 – rozhodnutí správních orgánů tvoří jeden celek a v rozhodnutí žalovaného může dojít k nápravě vad prvostupňového rozhodnutí).
24. Soud dospěl k závěru, že žaloba **není** důvodná.
25. Soud neshledal napadené rozhodnutí jako nepřezkoumatelné. Ačkoli se na řízení nevztahuje podle § 168 odst. 1 ZPC druhá a třetí část správního řádu, napadené rozhodnutí v souladu s § 68 odst. 2 správního řádu obsahuje řešení otázky, která byla předmětem řízení tak, aby ji soud mohl přezkoumat (opětovné přezkoumání důvodů neudělení krátkodobého víza pro obcházení zákona – uzavření účelového manželství). Důvody, které žalovaného vedly k vydání rozhodnutí, jsou z odůvodnění seznatelné. Žalovaný vylicil konkrétní skutkové okolnosti, o něž své rozhodnutí opřel, uvedl úvahy, kterými se řídil při posouzení věci, a popsal závěry, ke kterým na základě těchto úvah dospěl. Žalovaný se zabýval dostatečně řešenými otázkami a námitkami žalobce a uvedl, proč je shledává nedůvodnými. Je třeba zdůraznit, že je důležité posoudit meritum sporu a poskytnout odpověď na základní námitky, v nichž může být obsažena i odpověď na námitky dílčí (obdobně srov. rozsudky NSS č. j. 7 As 79/2012-54 nebo č. j. 1 Afs 88/2013-66).
26. **Spornou otázkou** mezi účastníky řízení bylo, jestli žalobce uzavřel **účelové manželství**.
27. Podle § 20 odst. 5 písm. e) ZPC *cizinci, který žádá o krátkodobé vízum jako rodinný příslušník občana Evropské unie a sám není občanem Evropské unie a hodlá doprovázet občana Evropské unie na území nebo následovat občana Evropské unie, který na území pobývá, se **krátkodobé vízum neudělí**, jestliže se dopustil obcházení tohoto zákona s cílem získat vízum k pobytu na území, zejména **pokud účelově uzavřel manželství** nebo jeho účelově prohlášeným souhlasem bylo určeno otcovství.*
28. Žalobce je tuniským občanem a není občanem EU. Žalobce získal uzavřením manželství s občankou ČR postavení rodinného příslušníka občana EU [§ 15a odst. 1 písm. a) a odst. 3

ZPC] a má právo pohybu a pobytu v ČR podle směrnice 2004/38/ES, která však v čl. 35 umožňuje odepření těchto práv v případě účelového sňatku.

29. Výkladovou pomůckou pro naplnění právního pojmu „účelový sňatek“ jsou Sdělení komise a Příručka pro účelové sňatky. Podle Sdělení komise je účelovým sňatkem sňatek uzavřený výlučně za účelem získání práva volného pohybu a pobytu, na které by jinak cizinec neměl právo. Přitom kvalita vztahu není pro použití čl. 35 relevantní. Pokud cizinec vstoupil do manželství s občankou ČR a správnímu orgánu to prokáže, platí vyvratitelná domněnka, že manželství neuzavřel s jediným cílem, a to získání volného pobytu a pohybu v EU. Důkazní břemeno osvědčení uzavření účelového manželství je na správním orgánu (srov. rozsudek Krajského soudu v Brně č. j. 41 A 74/2020-61, bod 22 a násl.).
30. Vodítkem k posouzení účelovosti manželství je soubor indikativních kritérií v Příručce pro účelové sňatky. Mezi **pozitivní** indikativní kritéria patří to, že 1. manžel, který je státním příslušníkem třetí země, by bez problémů získal právo pobytu sám nebo již legálně pobýval v členském státě občana EU předtím, 2. pár byl před sňatkem v dlouhodobém vztahu, 3. pár měl společné bydliště/domácnost po dlouhou dobu, 4. pár přijal vážný dlouhodobý právní nebo finanční závazek se společnou odpovědností (hypotéka na bydlení atd.). Naopak v rámci **negativních** indikativních kritérií lze zohlednit to, že 1. pár se před svatbou nikdy nesetkal, 2. pár se neshoduje, pokud jde o jejich osobní údaje, o okolnosti jejich prvního setkání nebo důležité osobní informace, které se jich týkají, 3. pár nemluví společným jazykem, kterému oba rozumí, 4. důkaz o peněžní částce nebo daru předaných aby došlo k uzavření sňatku (s výjimkou peněz nebo darů předaných jako věno v kulturách, kde je to běžnou praxí), 5. v minulosti jednoho nebo obou manželů existuje důkaz o předchozích účelových sňatcích nebo jiných formách zneužití a podvodu, jejichž účelem bylo nabytí práva pobytu, 6. rozvoj rodinného života pouze v době přijatého příkazu k vyhoštění, 7. pár se rozvedl krátce potom, co dotyčný státní příslušník třetí země získal právo pobytu. Jde o otázky skutkové.
31. V posuzovaném případě z vyjmenovaných pozitivních kritérií nesplňují žalobce s manželkou ani jedno. Žalobce žádal o krátkodobé (schengenské) vízum dne 26. 10. 2021. Mezi účastníky řízení bylo nesporné, že žalobce pobýval v EU naposled jako žadatel o azyl v Německu do 9. 7. 2018, kdy odletěl z Německa do Tunisu v rámci dobrovolné repatriace s jednorázovou finanční podporou 784,99 eur. Sám žalobce uvedl velvyslanectví, že předtím pobýval v EU dvacet let, že měl vízum v Německu v roce 1998, byl v Itálii a v roce 2000 měl legální pobyt. Žalobce k dotazu velvyslanectví uvedl, že doklad o tomto pobytu nemá. V roce 2015 odjel do Německa a požádal o azyl. Odjel do Německa, protože neměl pobytovou kartu. Sám žalobce velvyslanectví doložil doklad (údajné právníčky E. W. S.), podle kterého žalobce byl v Itálii dvakrát trestán odnětím svobody. **Manželka** žalobce podle pohovoru dne 26. 11. 2021 **nevěděla** o tom, že žalobce pobýval v EU **nelegálně**; naopak uvedla, že jeho pobyt v EU byl vždy legální. Žádost o azyl žalobci Německo zamítlo, proto mu nabídlo dobrovolnou repatriaci do Tuniska.
32. Je zjevné, že žalobce by bez sňatku nezískal právo pobytu v ČR/EU. Jak uvedl žalovaný v napadeném rozhodnutí na straně 2, žalobce pobýval v EU částečně nelegálně, pobýval v EU dvacet let a mimo jiné žádal o azyl; pokud by nemohl benefitovat ze statusu rodinného příslušníka, podmínky pro udělení standardního krátkodobého víza by pro něho byly obtížně splnitelné. S ohledem na provedené dokazování tomuto závěru žalovaného nelze nic vytknout.

33. Žalovaný dospěl k závěru o účelovosti manželství po **vyhodnocení způsobu seznámení** a znalostí páru navzájem. Soud shledal rozpory ve výpovědích manželů ohledně základních osobních informací. Věrohodnosti tvrzení manželů, že miní jejich vztah vážně, ubírá to, že rozpory ve výpovědích o seznámení neodstranili ve správním ani soudním řízení.
34. Žalobce a jeho manželka shodně uvedli, že se seznámili prostřednictvím Badoo v roce 2016 a v roce 2017 manželka navštívila žalobce v Německu čtyřikrát a v květnu 2018 jednou. Po zamítnutí žádosti o azyl žalobce Německo opustil dne 9. 7. 2018 a už dne 4. 8. 2018 se konala svatba v Tunisku. Přitom se manželé blíže neznali, nekomunikovali dostatečně, neměli společný jazyk a nikdy před svatbou spolu nežili. **Manželka nerozuměla jazyku při obřadu**, tlumočník nebyl přítomen a žalobce se jí při obřadu jen zeptal, jestli „chce nebo ne“. **Manželka vůbec nevěděla, že uzavřeli smlouvu o odděleném jmění manželů.** Po svatbě manželka navštívila žalobce až v listopadu 2019. Je stěží uvěřitelné, že manželka mínila vážně uzavřít manželství s někým, koho nezná a s kým se nedomluví a v jazyce, kterému nerozumí.
35. Ve správním řízení při pohovoru žalobce potvrdil tvrzení manželky, že ho požádala o svatbu ona. Žalobce dodal, že si řekl, že mu manželka vyhovuje. Za manželkou v ČR nebyl, protože tam nemohl. Jako azylant se s ní nemohl oženit. Žalobce rodinu manželky nezná. Manželka za žalobcem po svatbě nepřijela, protože byl „covid“ a protože má syna, který studuje, „kam by ho dala“. Na svatbě kromě nejmladšího syna nikdo jiný z rodiny manželky žalobce nebyl, žalobce je nechtěl obtěžovat. Žalobce při pohovoru vypověděl, že když „nedostane krátkodobé vízum, bude to znovu zkoušet. Zůstane s manželkou. Nebude hledat jinou. Chce s ní být, je hodná, je to jeho „matka, dcera, sestra, je na něho hodná, takže s ní musí být. Jednoho dne se spolu shledají.“
36. Na otázku velvyslanectví při pohovorech žalobce uvedl, že při svatbě manželce dal 60 TND, protože to řekl pán na radnici, a jeho matka a sestry jí daly dárky, asi 1000 TND, manželka si koupila oblečení a byla moc šťastná. Manželka při pohovoru uvedla, že dostala jako svatební dar od žalobce prsten ze zlata a od rodiny dostali 1000 dinárů pro oba.
37. Mezi účastníky je nesporné, že žalobce a jeho manželka nepřijali vážný dlouhodobý právní nebo finanční závazek se společnou odpovědností (hypotéka na bydlení, úvěr apod.). Dále je mezi účastníky řízení nesporné, že pár neměl společné bydliště nebo domácnost po dlouhou dobu.
38. Žalobce vzájemné návštěvy nedoložil a nenamítal nic proti tvrzení správních orgánů, že se s manželkou potkal do svatby pouze pětkrát, jak sám uvedl ve správním řízení. Pak ho manželka po jeho repatriaci navštívila dvakrát v Tunisku, z toho jedenkrát se konala svatba. Od listopadu 2019 se manželé neviděli. Ani v soudním řízení správním žalobce nedoložil další setkání manželů. To znamená, že manželé od roku 2016 do roku 2023, tj. **za sedm let, se viděli jen sedmkrát**, tedy průměrně jednou ročně, a to vždy krátce. To podle soudu nesvědčí o funkčním trvalém manželském soužití, které pár myslí vážně.
39. Manželé tvrdili ve správním řízení, že spolu **komunikují přes automatický překladač.** Přestože manželka při pohovoru sdělila, že mluví trochu německy a žalobce mluví téměř plynule německy a lámaně česky, žádnou takovou konverzaci neprokázali. Manželé předložili ve správním řízení elektronickou komunikaci z překladače, která je však nesrozumitelná, obsahuje symboly a obrázky a nedává téměř smysl (např. „bode copit brode duo dumo“). Žalobce chtěl vést na velvyslanectví pohovor v arabském jazyce, přesto některé odpovědi nedávaly smysl. Žalobce neuvedl, jak s manželkou řeší každodenní problémy.

Žalobce rovněž neuvedl, zda se učí česky a pokud ne, tak z jakého důvodu. Žalobce ani jeho manželka netvrdili, že by se zdokonalili v jazyce pro společnou komunikaci.

40. Ve správním řízení byly zjištěny příjmové a majetkové poměry manželů. Zaměstnání a vedlejší **výdělečná činnost manželky** žalobce v ČR byly prokázány pracovní smlouvou, uzavřenou mezi manželkou žalobce a společností G. spol. s r. o. ze dne 18. 3. 2021. Manželka žalobce je zaměstnána jako uklízečka. Podle obou pohovorů měsíční mzda činí 10 – 11 000 Kč měsíčně. Výdaje manželky na bydlení jsou 14 620 Kč. Manželka je od září 2020 v insolvenční. Žalobce ani jeho manželka nemají žádný majetek.
41. Soud zjistil z usnesení zdejšího soudu ze dne 20. 8. 2020 o **schválení oddlužení** sp. zn. X, že soud výrokem II schválil oddlužení manželky žalobce plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty. Soud výrokem VI uložil dárkyni I. D., narozené X, bytem K. 121/18, P. (dceři manželky žalobce), aby k rukám insolvenční správkyň poskytovala finanční prostředky ve výši 2 300 Kč měsíčně dle darovací smlouvy uzavřené s manželkou žalobce dne 26. 2. 2020, počínaje měsícem září 2020.
42. Soud zjistil z usnesení zdejšího soudu ze dne 23. 6. 2023 o **zrušení oddlužení**, sp. zn. X, že soud zrušil oddlužení manželky žalobce, protože z příjmu manželky žalobce nebylo možné provádět srážky, do oddlužení je nepravdělně hrazen dar a v měsíci srpnu 2021 do oddlužení neplynulo ničeho. Od září 2021 do srpna 2022 dar nebyl v pěti měsících uhrazen a do oddlužení neplynula minimální zákonná splátka. Po částečné úhradě nebyl uhrazen dar v celkové výši 20 700 Kč a mzda žalobkyně je v nezabavitelné výši. Manželka žalobce neplnila povinnosti podle schváleného způsobu oddlužení a nebyla schopna po dobu delší než tři měsíce splácet v plné výši ani pohledávky, které vznikly po rozhodnutí o úpadku. Manželka žalobce po převážnou dobu trvání schváleného oddlužení nemá příjem, ze kterého by mohly být prováděny srážky pro oddlužení. Dar, z něž mělo být oddlužení plněno, byl nejdříve hrazen nepravdělně a nyní hrazen není vůbec. Od prosince 2022, tedy sedm měsíců, do oddlužení neplyne žádné plnění. Vzniká dluh na odměně a hotových výdajích insolvenční správkyň. S ohledem na absenci jakéhokoli vyjádření manželky žalobce, přes opakované výzvy soudu manželka žalobce po dobu delší než tři měsíce od prosince 2022 není schopna splácet v plné výši ani pohledávky podle § 395 odst. 1 písm. b) IZ v důsledku okolností, které zavinila. Manželka žalobce se soudem nekomunikuje a nevynakládá veškeré možné úsilí, které po ní lze požadovat, k plnému uspokojení věřitelů. Nekomunikací manželka žalobce dává najevo, že své povinnosti v insolvenčním řízení nadále nehodlá respektovat, k řízení přistupuje laxe a nejeví o něj či nápravu stavu jakýkoliv zájem.
43. Pokud jedno z tzv. indikativních kritérií svědčí pro závěr, že ze strany žadatele o vízum bylo manželství uzavřeno účelově, pak je namístě zabývat se jeho sociálně-ekonomickým zázemím (srov. rozsudek Krajského soudu v Plzni sp. zn. 57 A 131/2015 nebo rozsudek zdejšího soudu sp. zn. 72 A 8/2020). V neprospěch prokázané sociálně-ekonomické situace žalobce svědčí i to, že žalobce k žádosti o vízum, k odvolání ani v soudním řízení správním nedoložil potvrzení zaměstnavatele o jeho pracovní pozici, mzdě ani to, na jak dlouho by mu zaměstnavatel umožnil dovolenou.
44. Žalobce v pohovoru na otázku velvyslanectví, co aktuálně dělá, vypověděl, že „teď například najde práci ve stavebnictví na 2–3 dny, nic oficiálního“. Na dotaz, kolik vydělá, žalobce sdělil, že „400–500 TND měsíčně, když najde práci“. K dotazu velvyslanectví, jestli ho manželka podporuje, žalobce řekl: „Občas. Poslala mi 1x 150 TND, ale já nechci“. K upřesňujícímu dotazu na četnost plateb žalobce doplnil, že „někdy mu posílá 150 TND,

možná každé tři až dva měsíce“. Žalobce nevěděl, jak to manželka dělá, když má nájem asi 9 – 10 000 Kč a vydělá 10 – 11 000 Kč; věděl, že má dávky, ale „nechtěl vědět víc, ona je tam a on tady“; řekl, že jí nemůže pomoci. Žalobce o ČR věděl to, že je zde „život klidný jako v Evropě“. V odpovědi na otázku velvyslanectví, jaký je minimální plat v ČR, žalobce sdělil, že 10 000 Kč (pozn. soudu: minimální mzda v roce 2021 činila částku 15 200 Kč). Na otázku, co si může za 10 000 Kč koupit, vysvětlil, že „je to tak akorát, mezi nájmem a poplatky“. Řekl, že jeho žena je „žena v domácnosti“, nepije a nekouří. Soud shrnuje, že odpovědi žalobce nedávaly smysl, prokazovaly neznalosti života manželky a v ČR a rozporovaly si navzájem.

45. Žalobce při pohovoru dne 26. 11. 2021 nevěděl, že dcera pomáhala jeho manželce platit povinné platby (v oddlužení, podle smlouvy ze dne 26. 2. 2020). Žalobce v pohovoru výslovně na dotaz velvyslanectví, jestli manželce dcera nepomáhá, uvedl, že „ne, každý vidí život jinak, její děti jsou dospělé, takže mají jiné priority“. Na opakovaný dotaz, jestli dcera matce přispívá, žalobce zopakoval, že „ne, má přítele“. Tazatel velvyslanectví řekl, že odpovědi nerozumí a žalobce řekl, že „ne, nepomáhá“, že se jí na to nechce ptát, je to její život a on to respektuje, a řekl, že „jeho žena je unavená“.
46. Zjištěné příjmy a výdaje manželky žalobce, její insolvence a neplnění podmínek oddlužení neosvědčují skutečnost, že by manželka byla schopna oba manžele uživit. Soud zohlednil i věk žalobce a jeho manželky, kteří oba již vstoupili do pátého decennia života, nepříznivý zdravotní stav manželky žalobce (vysoký tlak), jejich vzdělání (manželka je vyučená a žalobce má základní školu), pracovní kvalifikace, zkušenosti, praxe a celkové majetkové poměry obou manželů. Nejde jen o obživu samotnou, zajištění základních životních potřeb, bydlení atd., ale i placení pojistného na zdravotní pojištění a sociální zabezpečení, příp. cestovní pojištění žalobce jakožto cizince. Žalobce s ohledem na jeho vzdělání, praxi, majetkové a příjmové poměry a jeho celkové zázemí včetně zázemí manželky nejsou zárukou, že by se nemohl stát zátěží pro sociální systém ČR (srov. rozsudek Krajského soudu v Plzni č. j. 17 A 52/2021-56, bod 26).
47. Manželka žalobce uvedla v pohovoru, že bydlí v pronajatém bytě se svými třemi dětmi. Nájemné a platba záloh na elektřinu podle provedeného dokazování přesahuje základní měsíční mzdu manželky žalobce. Žalobce při pohovoru řekl, že manželka pobírá od státu 6 000 Kč a že otcové dětí jeho manželky neplatí na nezaopatřené děti řádně výživné.
48. Soud zjistil z dodatku ze dne 14. 9. 2021 k nájemní smlouvě ze dne 14. 9. 2021, že společně s manželkou žalobce může pronajatý byt obývat žalobce. Soud zjistil z dokladu o zajištění ubytování ze dne 14. 9. 2021, že žalobce může bez omezení bydlet v bytě, který obývá manželka žalobce. Toto potvrzení vydala Ing. M. M. jako spoluvlastník bytu. S ohledem na procesní situaci a absenci dalších návrhů na dokazování soud neprováděl další dokazování k této otázce (stanovisko dalšího spoluvlastníka, osvědčení, kdo je skutečným vlastníkem bytu atd.).
49. Soud uzavírá, že z prokázané výdělkové, finanční a majetkové situace vyplývá, že manželé by se mohli do data vydání napadeného rozhodnutí navštěvovat častěji anebo nějakou dobu společně žít a vést domácnost, ale neučinili tak. Žalobce si práci v ČR nebo v její blízkosti či v jiné zemi nenašel a nehledal a manželka v Tunisku nebo jiné zemi práci nehledala a soustředí se na výdělečnou činnost v ČR, a to i do budoucna (při pohovoru uvedla, že nejdříve budou žít v ČR, v Tunisku spíše až v důchodovém věku). Žalobce hodnověrně netvrdil, ani neprokázal, že v ČR by mohl najít zaměstnání nebo podnikat v některé z uváděných profesí

(žalobce při pohovoru uvedl, že dělal „práce v restauraci a ve stavebnictví“). Žalobce neprokázal vzdělání, pracovní praxi ani znalost českého jazyka nebo jazyka, kterým by se domluvil na českém trhu práce. Soud z provedených důkazů zjistil, že socioekonomická situace žalobce a jeho manželky je značně nepříznivá a že manželka stěží užívá žalobce, než si najde práci, jak uvedla při pohovoru. Skutečnosti, které manželé při pohovorech uvedli, nebyly důvěryhodné a přesvědčivé.

50. Manželka žalobce při pohovoru ve správním řízení uvedla, že se žalobcem **plánují mít dítě**, ale zatím se jim to nepovedlo a že náboženské vyznání manžel ponechá na rozhodnutí dítěte. Žalobce o dětech v pohovoru nemluvil a k dotazu, zda plánují narození dětí, odpověděl: „Je jí 44 let a mně 43. Pokud bude Bůh chtít, tak proč ne“.
51. Z provedeného dokazování vyplynulo, že manželé si nejsou blízcí, nemají znalosti o sobě navzájem a nemají konkrétní a vážné představy o společném budoucím životě a o tom, jak se užíví.
52. Manželství neplnilo svou funkci ani po více než třech letech trvání do podání žádosti o vízum ani poté. Žalobce v žalobě tvrdí, že se s manželkou milují a chtějí spolu žít a založit rodinu. Přitom bylo prokázáno, že se sešli do svatby za pět let jen pětkrát (na celkem pět týdnů) a od svatby v srpnu 2018 dosud pouze jedenkrát v listopadu 2019 (tj. celkem sedmkrát za sedm let). V takovém případě se vůbec nedá hovořit o manželském soužití. Cestování v době pandemie covid-19 sice bylo v některých časových úsecích omezeno, ale ne úplně a po celou dobu, a to pouze do některých zemí. Manželé se s výjimkou sedmi krátkých výletů nesetkali, nepobývali a nežili v žádné zemi od roku 2016 dosud.
53. I kdyby bylo něco „ztraceno v překladu“, je zjevné, že kontakty manželů ani dle jejich tvrzení nejsou časté a intenzivní a manželé nevyvíjeli za sedm let snahu o více delších setkáních a o soužití. O plánovaném dítěti i přes vyšší věk žalobce hovoří až v žalobě a manželka při pohovoru na dotaz velvyslanectví. Přitom žalobce nemá stálou práci, dokonce žádné zaměstnání a příjmy či majetek nedoložil. Manželka žalobce je v insolventi a má čtyři děti; otcové nezaopatřených dětí neplatí stanovené výživné (dle slov žalobce při pohovoru občas platí, občas neplatí a někdy na ně manželka volá policii).
54. Žalobce proti záznamu pohovoru nevzněl konkrétní námitky ve správním ani soudním řízení a v žalobě nenavrhoval žádné dokazování, nevyvinul účinnou snahu popřít zjištěný skutkový stav.
55. Oddělený majetek manželů nebyl ve správním řízení prokázán. Ze všech podání žalobce a jeho manželky nevyplývá, že by si byli vědomi vážnosti situace a všech důsledků a počítali například s tím, že manžel dědí část nebo celý majetek druhého společně s dětmi nebo s tím, že jednomu z manželů mohou v manželství vznikat dluhy a druhý manžel je za ně rovněž odpovědný, pokud si manželé nesmluvili jiný režim, v čemž se manželé neshodli; nebo s tím, že rozvod s cizincem nemusí být jednoduchý.
56. Účelovost nebo zneužití práva nejsou pouze kategorie cizineckého práva v oblasti víz, správní orgány a soudy je posuzují i u jiných jednání (například v přestupkových řízeních, vyplácení fingovaného nemocenského, daňových věcech atd.). Tato jednání jsou vždy posuzována v jejich kontextu, celistvosti, s přihlédnutím ke všem okolnostem věci, jak to ukládá správní řád v § 2 odst. 4, což se stalo v posuzované věci.
57. Institut manželství upravuje zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „NOZ“). Podle § 687 odst. 2 NOZ jsou manželé povinni žít spolu. Podle § 691 odst. 1 NOZ nemají-

li manželé rodinnou domácnost, nese každý z nich náklady své domácnosti; to je nezbytné povinností navzájem si pomáhat a podporovat se. Je nesporné, že v posuzované věci manželé nemají společnou domácnost, tudíž i společné obydlí, vůbec nehovořili o společném majetku, což je znakem manželství, a jak s ním nakládají, a neexistenci společného jmění manželů neprokázali. Manželka ani nevěděla, že společné jmění manželů nevzniklo. Z dokazování nevyplývalo, že by manželé o této zásadní otázce vůbec mluvili.

58. Žádné důkazy neprokázaly řádný manželský život ve smyslu citovaného ustanovení NOZ a judikatury NSS.
59. V porovnání s věcmi posuzovanými zdejší soudem pod sp. zn. 72 A 8/2020, 72 A 54/2020 a 72 A 28/2022 nynější případ vykazuje daleko méně důkazů a indicií o tom, že o účelové manželství nejde. V nyní posuzovaném případě se žalobce s manželkou vídali a komunikovali mnohem méně často a neplánovali skutečně společnou budoucnost ani děti, mnoho pro ni neudělali. Důkazy, že by tomu bylo jinak, nepředložili.
60. Provedené dokazování ve správním a soudním řízení neprokázalo úmysl žalobce a jeho manželky vést společný rodinný život (negativní úmysl), ale prokázalo záměr obejít předpisy přistěhovaleckého práva (pozitivní úmysl). Návštěvy, které trvají několik dnů nebo týdnů, nelze považovat za vedení společné domácnosti. Provedené dokazování v jeho celistvosti neosvědčilo naplnění morálního závazku manželů provázet jeden druhého na cestě životem, i když nejsou fyzicky nablízku (srov. rozsudek NSS č. j. 4 Azs 228/2015-40).
61. Nedůvodná je námitka zásahu do soukromého a rodinného života manželů. Bylo prokázáno, že manželé spolu rodinný život nevedli, že spolu nikdy nežili s výjimkou sedmi krátkých pobytů v Německu a Tunisku a nic pro společné soužití a vedení domácnosti aspoň po nějakou dobu v kterékoli zemi neučinili. Z doložených fotografií v kontextu četnosti a délky společných pobytů manželů se podává, že šlo o výlety a dovolené. Rozhodnutí tak nemohlo zasáhnout do zavedeného a rozvinutého manželského soužití. Z daných okolností si žalobce musel být vědom, že realizace zamýšleného rodinného života v hostitelské zemi bude problematická. Krátkodobý pobyt by se navíc s tvrzenými záměry žalobce o jeho manželském životě vůbec neslučoval.
62. Žalovaný unesl své důkazní břemeno a prokázal účelovost manželství způsobem, o kterém nejsou důvodné pochybnosti, tedy v souladu se zásadou materiální pravdy. Žalobce v rámci přeneseného důkazního břemene opak neprokázal.
63. Evropský soud pro lidská práva konstantně judikuje, že stát má právo rozhodovat o vstupu, pobytu a vyhoštění cizích státních příslušníků ze svého státního území (např. rozsudek velkého senátu ESLP, Ünner proti Nizozemí, č. 46410/99, ze dne 18. 10. 2005, bod 54). V posuzovaném řízení panuje zásada, podle níž mají státy právo kontrolovat vstup jiných osob než vlastních státních příslušníků na státní území. Ve věci C-84/12 státní příslušník Íránu chtěl v Německu navštívit bratra, který tam měl azyl, a neprokázal dostatečné prostředky jak na obživu po dobu svého pobytu, tak na zajištění návratu do Íránu; nové rozhodnutí se zakládalo na existenci převažující pochybnosti o úmyslu žalobce vrátit se zpět. Jak vyplývalo ze stanoviska generálního advokáta v této věci, jde o posouzení rizika nedovoleného přistěhovalectví a dále pochybnost o úmyslu opustit území, což jsou dvě samostatná kritéria. V posuzovaném řízení panuje zásada, podle níž mají státy právo kontrolovat vstup jiných osob než vlastních státních příslušníků na státní území (srov. rozsudek SDEU ve věci C-84/12, bod 47). Vízum není chápáno jako právo, nýbrž jako povinnost uložená tomu, kdo si přeje krátkodobě pobývat na území členského státu, tzn.

jako předpoklad vstupu na území EU, což lze vysvětlit zejména vlastní funkcí víza. Vízum chápáné jako předchozí oprávnění ke vstupu na území je nástrojem kontroly vstupů na státní území, a tím i migračních toků, a stejně tak může být i nástrojem zahraniční a bezpečnostní politiky. Činnost prováděná na úrovni Unie ve vízové oblasti přitom sleduje jednoznačně spíše defenzivní cíl, a sice boj proti nedovolenému přistěhovalectví a zamezení spekulativnímu podávání žádostí o víza („visa shopping“), tzn. zamezení tomu, aby členský stát přijal vízovou politiku, o níž bude všeobecně známo, že je k žadatelům vstřícnější, neboť taková politika představuje potenciálně riziko destabilizace schengenského prostoru kvůli absenci kontrol na vnitřních hranicích. Podle zdejšího soudu v posuzovaném případě rozhodnutí žalovaného zcela vyhovuje požadavkům podle rozsudku SDEU ve věci C-84/12, individuální okolnosti věci byly posouzeny dostatečně.

64. Soud shledal jako vadu řízení, že správní orgány uvedly jako důvod zamítnutí žádosti také důvod podle § 20 odst. 5 písm. f) ZPC, protože žalobce pobýval v EU protiprávně. Správní orgány k tomuto důvodu neprovedly dokazování v souladu se správním řádem a ZPC a neuvedly, z kterého konkrétního důkazu tyto skutečnosti vyplývají tak, aby soud mohl přezkoumat důvody rozhodnutí i postup, který předcházel vydání této části napadeného rozhodnutí. Protože však ob stojí důvod zamítnutí žádosti podle § 20 odst. 5 písm. e) ZPC (obcházení zákona – účelové manželství), neměla tato vada vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí.
65. Nezákonnost napadeného rozhodnutí nezpůsobuje jeho vydání mimo rámec zákonných lhůt, ledaže by zákon stanovil jinak. O takový případ se v posuzované věci nejedná. Žalobce požádal o krátkodobé vízum dne 26. 10. 2021 a velvyslanectví vydalo rozhodnutí o zamítnutí žádosti dne 13. 12. 2021. Podle § 169t odst. 1 ZPC „o žádosti o udělení krátkodobého víza rodinnému příslušníkovi občana Evropské unie, který sám není občanem Evropské unie, rozhodne zastupitelský úřad ve lhůtě do 14 dnů ode dne podání žádosti. Pokud zastupitelský úřad ve lhůtě do 14 dnů ode dne podání žádosti nerozhodne, zašle žadateli písemnou informaci o prodloužení lhůty a o předpokládaném termínu rozhodnutí.“ Doklad o písemné informaci žalobci o prodloužení lhůty spis neobsahuje. Jde o vadu řízení, která však nemá vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí. Průtahy řízení zavinil i žalobce, neboť nedoložil k žádosti potřebné listiny a nevěděl, kde potřebné potvrzení o pobytové historii vůbec získat. Po poučení velvyslanectvím žalobce doložil listiny z německého velvyslanectví ze dne 3. 12. 2021. Další přesvědčivé důkazy žalobce nedoložil. Dopis údajné právničky S. o pobytu a trestání žalobce v Itálii takovým důkazem není, má velice slabou vypovídací hodnotu. Velvyslanectví nevedlo spis s uvedením dat opatření listin, proto nebylo možné zjistit, kdy byly všechny listiny založeny do spisu.
66. Nedůvodná je námitka, že napadené rozhodnutí je v rozporu s právním názorem veřejného ochránce práv, vysloveném ve zprávě o šetření vedeném pod č. j. X, které se týkalo podle žalobce obdobného případu. Tomuto závěru žalobce soud nepřisvědčil. Nejde o případ srovnatelný s posuzovanou věcí. V citovaném případě šlo o vady řízení, protože pohovor s manželkou žalobce proběhl pouze telefonicky a záznam o tomto pohovoru nebyl ve spise založen. Rozhodnutí nebylo právně odůvodněno.
67. Závěrem soud shrnuje, že správní orgány zjistily správně skutkový stav, vybraly správně právní předpisy, pod které jej subsumovaly a z toho vyvodily v souladu se zákonem správný celkový skutkový i právní závěr, se kterým se soud ztotožnil. Přezkoumávaný proces byl souladný se zákonem a oba správní orgány svá rozhodnutí řádně odůvodnily. Nově tvrzené

a prokázané skutečnosti neodůvodňují závěr, že šlo o trvalý manželský svazek. Proto soud žalobu zamítl jako nedůvodnou v souladu s § 78 odst. 7 s. ř. s.

68. Soud rozhodl o nákladech řízení v souladu s § 60 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci neúspěšný žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok III) a žalovanému v souvislosti s tímto řízením žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly, respektive ani úhradu nákladů řízení nepožadoval, proto se mu náhrada nákladů řízení nepřiznává (výrok II).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **je možno** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Olomouc 24. srpna 2023

JUDr. Martina Radkova v. r.
samosoudkyně